

Guiescoop

**Cooperativa
integral**

Agraïm a les cooperatives
**La Sargantana de Dalt de la Vila i
Abacus, l'aportació del seu testimoni.**

Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual (by-nc-sa):

No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

Edita: Generalitat de Catalunya

Autoria: Calidoscoop, SCCL

Edició de textos i disseny: L'Apòstrof, SCCL

Data d'elaboració: setembre de 2018

Aquest material ha estat elaborat en el marc del programa aracoop.
Promogut pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, i amb el finançament del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social.

Índex

1. Introducció	4
-----------------------	----------

2. La cooperativa integral: definició, característiques bàsiques i tipologies	6
Definició	7

3. Experiències	9
La Sargantana de Dalt de la Vila, SCCL	9
Abacus, SCCL	9

4. Per què impulsar una cooperativa integral?	10
Els orígens	10
La constitució de la cooperativa integral	12

5. Aspectes organitzatius i econòmics	13
Les activitats cooperativitzades	13
Altres modalitats similars i alternatives a la cooperativa integral	14
Asimetria en l'activitat cooperativitzada	15
Els òrgans socials i de govern	16
Equivalències en la representació política i els òrgans de govern	17
El foment de la participació	19
Aspectes econòmics i de finançament	20
Aspectes fiscals	23
Altres aspectes organitzatius i de funcionament	25

6. Experiències inspiradores	26
-------------------------------------	-----------

Annex	
Continguts de la Llei de cooperatives catalana (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives)	28

1. Introducció

Sobre aquesta guia

L'objectiu d'aquesta guia és donar a conèixer al públic modalitats de cooperatives integrals aprofitant experiències diferents que, a partir del seu relat, donin pistes de les característiques principals d'aquesta fórmula de cooperativa.

Ha de permetre conèixer les característiques principals del model cooperatiu, destacant-ne els aspectes jurídicosocietaris, econòmics i fiscals, d'origen i constitució d'aquests, per facilitar l'orientació i l'assessorament a projectes empresarials col·lectius, alhora que facilitar la identificació de potencials projectes cooperatius de les tipologies analitzades.

Més enllà de conèixer el format jurídic concret de la cooperativa integral, la guia també pretén reflexionar sobre els models d'empresa participatius i responsables, analitzant les possibilitats que ofereix l'economia cooperativa com a empresa per afrontar nous reptes socioeconòmics.

Recursos recomanats

Hi ha molt poca informació publicada sobre cooperatives integrals (les antigues «mixtes» segons anteriors lleis de cooperatives), i seria redundant esmentar els diferents recursos de les possibles classes de cooperativa albergades dins una cooperativa integral (treball associat, consumidors i usuaris, serveis, agràries, habitatge...). Per completar aquesta guia, doncs, podem prendre com a referent els webs següents:

aracoop.coop

Aracoop és un programa de cooperació públicoprivada per al foment de l'economia social i el cooperativisme a Catalunya. Al portal web es poden trobar recursos, formació, guies, actors principals del sector, subvencions, etc.

www.cooperativescatalunya.coop

Web de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, l'òrgan representatiu i d'interlocució del conjunt del cooperativisme català que cohesiona la diversitat del món cooperatiu al país. Té com a finalitats promoure i donar a conèixer la realitat cooperativa, defensar els interessos del cooperativisme i promocionar projectes d'interès comú per al moviment cooperatiu, d'acord amb els principis cooperatius de l'Aliança Cooperativa Internacional.

La confederació està integrada per les sis federacions de cooperatives de Catalunya, les quals agrupen diferents classes de cooperatives que abasten tots els sectors d'activitat. És l'òrgan màxim de representació de les cooperatives i de les federacions, i també el màxim interlocutor amb l'Administració.

Publicacions complementàries

- [*Guia pràctica del procés de constitució d'una empresa cooperativa \(Aracoop\).*](#)
- [*Manual de conversió de l'activitat econòmica en cooperativa \(Aracoop\).*](#)
- [*Glossari cooperatiu \(FCCUC\)*](#)

Abacus, SCCL

2.

La cooperativa integral: definició, característiques bàsiques i tipologies

Definició

L'article 136 de la Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya defineix la cooperativa integral com:

- «1. Una cooperativa integral és la cooperativa de primer grau que té per objecte activitats econòmiques o socials pròpies de diferents classes de cooperatives o les de l'article 109.2. Si la cooperativa integral té producció agrària i la resta d'activitats econòmiques, serveis o activitats empresarials estan adreçades a la promoció i millora del medi rural, la cooperativa pot adoptar la denominació de cooperativa rural.
- »2. Les diverses activitats dutes a terme per una cooperativa integral o rural han de tenir les característiques i complir les obligacions essencials i els requisits fixats per a les cooperatives de les classes corresponents.»

És a dir, que aquesta classe de cooperativa «**integral**» almenys —i de forma majoritària— dues classes de cooperatives de primer grau, entre les compreses en l'article 109 de la Llei de cooperatives:

«1. Les cooperatives de primer grau es classifiquen en les classes següents:

- »a) Agràries.
- »b) Marítimes, fluvials i lacustres.
- »c) D'assegurances.
- »d) De consumidors i usuaris.
- »e) De crèdit.
- »f) D'ensenyament.
- »g) D'habitatges.
- »h) Sanitàries.
- »i) De serveis.
- »j) De treball associat.»

També poden combinar-se amb aquelles cooperatives que puguin ser constituïdes amb objectius socials diferents que les de la llista esmentada.

Així doncs, pel que fa a l'objecte social i les activitats socioeconòmiques, les cooperatives integrals realitzaran les pròpies de les cooperatives que integrin que, sobretot, seran activitats destinades a millorar les condicions de les persones usuàries (sòcies principalment, però poden haver-hi no sòcies), ja sigui per l'accés a productes, serveis, habitatge, i executades normalment per persones sòcies treballadores aplicades a complir també l'objecte social de la cooperativa.

En el cas que la cooperativa integral tingui una activitat de producció agrària i altres activitats de promoció o millora del medi rural aquesta podrà denominar-se cooperativa rural. Un exemple és [BiolordCoop](#), una cooperativa rural sense finalitat de lucre que agrupa una vintena de pagesos i entitats de comarques del Pirineu i Prepirineu català.

La Llei de cooperatives també exposa que els estatuts socials de les cooperatives integrals han de determinar els següents elements:

- «a) Per a cadascuna de les activitats econòmiques o socials, els drets i les obligacions, tan polítics com econòmics, per als diferents tipus de socis.
 - »b) Els criteris de relació proporcional entre els socis de cadascuna de les activitats econòmiques o socials pel que fa als drets i les obligacions socials, tant polítics com econòmics.
 - »c) Potestativament, l'atribució d'un vot plural o fraccionat, en la mesura que això sigui necessari per a mantenir les proporcions que, pel que fa al dret de vot a l'assemblea general, hagin establert per als socis de cada activitat econòmica.
4. En els òrgans socials de les cooperatives integrals hi ha d'haver sempre una representació de les diferents activitats dutes a terme per la cooperativa.»

La Sargantana, SCCL

3.

Experiències

La Sargantana Dalt de la Vila, SCCL

- › Cooperativa integral de consumidors i usuaris i treball associat sense ànim de lucre
- › Nre. de persones sòcies consumidores i usuàries: entorn de 300
- › Nre. de persones sòcies treballadores: 2
- › Altres persones sòcies (col·laboradores): 15
- › Any de constitució: 1996 com a empresa mercantil (SL)
- › Any de transformació a cooperativa: 2008

La Sargantana es defineix com «una empresa d'economia social, formada per socis treballadors i socis de consum, que basa el seu funcionament en els principis de democràcia, participació, igualtat i compromís amb la ciutat de Badalona».

La cooperativa és fruit de la conversió d'una empresa mercantil del sector de l'hostaleria i la restauració a l'entorn del consum responsable, la cultura i el compromís amb Badalona. Amb la gestió de 12 taules en el restaurant el projecte, inicialment d'autoocupació, dinamitza l'oci cultural a través de l'organització de diverses activitats (concerts, exposicions...) on s'impliquen altres col·lectius i entitats de la ciutat de Badalona, des d'artistes i fotògrafs fins a la mateixa escola municipal de música, la qual cosa converteix el restaurant en un espai d'expressió cultural i gastronòmica.

Actualment, estan en fase de repensar novament les activitats de La Sargantana. Des del 2015, disposen de terrenys de vinya a Sant Jeroni de la Murtra, i des del 2017 tenen 1.000 ceps plantats: han ampliat activitat amb la viticultura. Per això, les dues sòcies treballadores estan buscant noves incorporacions i relleu per conduir el restaurant. Potser aquest també és el moment de repensar l'àmbit del consum i donar-li més capacitat d'acció i autogestió.

lasargantana.org

Abacus, SCCL

- › Cooperativa de consumidors i usuaris amb sòcies de treball
- › Nre. de persones sòcies consumidores i usuàries: 892.569 (i 125.749 persones beneficiàries)
- › Nre. de persones sòcies de treball: 554
- › Altres persones sòcies (col·laboradores): 1 (Fundació Roca i Galès)
- › Any de constitució: 1968
- › Any d'incorporació de persones sòcies de treball: 1985
- › Volum de facturació 2017: 89.050.078 €

Abacus es defineix com «una comunitat ciutadana de socis i sòcies de consum i de treball sota el format cooperatiu, amb la voluntat de transformar l'experiència i el consum cultural, educatiu i de lleure de manera col·laborativa, responsable i sostenible».

És un referent en la distribució de productes i serveis per a l'ensenyament, la cultura i el lleure, oferint les millors condicions d'informació, qualitat i preu. El compromís de servei amb el món de la cultura en català forma part de la identitat i el caràcter de la cooperativa.

La cooperativa aposta «per dinamitzar el territori amb 46 establiments a Catalunya, València i Balears». Tal com expliquen, és «un referent de confiança i busquem l'equilibri entre l'impacte econòmic i el social de la nostra activitat, tot apostant per la gestió amb equitat, participació i sostenibilitat».

abacus.coop/ca

4.

Per què impulsar una cooperativa integral?

Els orígens

Els orígens poden ser molt variats. Es pot néixer des del principi amb la voluntat de ser cooperativa integral en què els interessos i les necessitats de les diferents tipologies de socis quedin representats i resolts.

La creació d'una cooperativa integral també es pot donar per **la transformació d'una altra**

societat (no cooperativa) ja existent. Per conèixer les possibilitats en la transformació o la conversió de l'activitat econòmica a cooperativa, tenim com a referència el *Manual de conversió de l'activitat econòmica en cooperativa* també elaborat en el marc del Programa aracoop.

De la transformació cal destacar la importància de compartir tota la informació de l'empresa preexistent amb la nova massa social, entenent que es dona un procés de socialització del negoci. La propietat ha d'informar de l'estat de l'empresa (informació

LA SARGANTANA, SCCL: «Encara que La Sargantana era una societat mercantil (SL), funcionàvem amb un marcat caràcter cooperatiu, ja que les persones sòcies alhora érem les treballadores del restaurant i, a més, estàvem imbricades amb la comunitat badalonina a través de compartir activitats i programar-les conjuntament dins el mateix espai, principalment amb les persones que després van ser les col·laboradores (sector artístic i cultural).

»Alhora, aquesta fórmula de cooperativa integral ens va permetre aixoplugar en el mateix paraigua altres iniciatives entorn del consum responsable. Així neix la dimensió de consum de la cooperativa, Cal Fideuer, incorporant criteris de compra i consum de productes ecològics, de proximitat, de comerç just i cooperatius.»

La Sargantana, SCCL

LA SARGANTANA, SCCL:

«Vam estar quasi dos anys reflexionant sobre el model cooperatiu que més ens esqueia i en l'encaix de les diferents classes de sòcies que ens agrupàvem. L'anàlisi de les necessitats de finançament per al nou local van ser compartides en tot moment, ja que els "nous socis" (persones fins aleshores vinculades no formalment a La Sargantana) assumien un risc compartit avalant l'operació financera.»

econòmica i financera, jurídica, societària, laboral i fiscal) i, si escau, valorar possibles compensacions pels esforços realitzats fins al moment.

Hi ha encara una altra manera d'arribar a la creació d'una cooperativa integral: **la conversió d'una cooperativa de primer grau d'una sola classe a cooperativa integral.**

Una cooperativa, posem per cas, de treball associat, podria incorporar en algun moment de la seva trajectòria la «clientela» com a sòcies consumidores, i fer així una adaptació estatutària i registral que li atorgui la nova personalitat jurídica.

Podem trobar casuístiques amb un procés similar, però amb les categories de sòcies canviades en què la modalitat cooperativa sigui de consum

i hi hagi establerta una relació de contractació per compte aliè amb les persones assalariades que, més endavant, esdevinguin sòcies treballadores o de treball. En aquests casos, la propietat (consumidores i usuàries) també socialitza el negoci amb les treballadores, les quals fan una aportació superior al capital social per garantir la sostenibilitat de la cooperativa i del seu lloc de treball.

LA SARGANTANA, SCCL:

«El 2008 rebem una proposta d'Òmnium Cultural i del Centre Excursionista per traslladar-nos als baixos de l'edifici que comparteixen aquestes entitats, i es produeix així un moment d'inflexió del projecte amb la possibilitat d'increment de l'espai, noves inversions i repensar el model jurídic de l'empresa. El projecte ja s'havia tornat col·lectiu, ja funcionàvem de manera cooperativa i amb valors del cooperativisme i, a més, calia la implicació de més persones per realitzar les inversions. Això es traduí amb la incorporació de noves sòcies en l'organització, i aquesta mudà finalment a la fórmula cooperativa.»

ABACUS, SCCL:

«Abacus neix el 1968 com a cooperativa de consumidors i usuaris on un grup de mestres (Associació de Mestres Rosa Sensat), pares i mares de Barcelona s'organitza per proveir-se de material pedagògic escolar de qualitat i especialitzat per a l'escola, la família i el consum cultural, vinculada al que després es va anomenar moviment de renovació pedagògica. Amb el creixement de la cooperativa, l'any 1985 les persones treballadores adquirim la condició de sòcies de treball, i esdevinem una cooperativa de consumidors i usuaris amb socis de treball.»

ABACUS, SCCL:

«Abacus ens hem definit i mantingut sempre com a cooperativa de consumidors i usuaris, tot i que al cap d'uns anys vam incorporar a l'estructura societària els assalariats com a socis de treball, i des d'aleshores hem promogut que el màxim de persones fossin sòcies en els dos col·lectius (treball i consum).»

Abacus, SCCL

La constitució de la cooperativa integral

En el procés de creació i constitució cal tenir en compte, en primer terme, la viabilitat tan tècnica com econòmica del projecte cooperatiu, així com els aspectes que garanteixin la seva sostenibilitat a llarg termini. És clau una bona reflexió sobre l'encaix del model cooperatiu amb les diferents tipologies de persones sòcies.

Per al procés de constitució, podem agafar com a referència la [*Guia pràctica del procés de constitució d'una empresa cooperativa*](#) editada en el marc del [*Programa aracoop*](#).

Així, un dels passos de constitució clau serà l'elaboració dels estatuts socials, on cal destinar el temps necessari per a la seva redacció i comprensió entre les diferents classes de sòcies. L'elaboració dels estatuts socials, així com la resta de documentació reguladora del funcionament i l'organització de la cooperativa, requereixen el màxim consens entre les sòcies. La cerca d'aquest consens enforteix el punt de partida de la nova cooperativa, perquè ajuda a realitzar un exercici d'acostament de visions, llima possibles diferències i estableix les bases de la convivència en l'organització, responant a les diferents necessitats dels diversos col·lectius de socis que alhora han de remar en la mateixa direcció.

Quant a models d'estatuts, el Servei de Registre de Cooperatives facilita models estandarditzats i notes explicatives de com omplir-los i complementar-los amb les preferències de cada grup promotor cooperatiu. Actualment, existeixen models d'estatuts per a cooperatives de treball associat, consumidors i usuaris, serveis i per a cooperatives agràries. No hi ha models específics per a cooperatives integrals i cal partir del model de la classe de cooperativa «dominant» en l'asimetria de classes que conformaran la cooperativa integral.

Abacus, SCCL

5.

Aspectes organitzatius i econòmics

Les activitats cooperativitzades

Les diferents tipologies de persones sòcies que formen part de les cooperatives integrals determinen les diverses activitats cooperativitzades. L'article 2 a) de la Llei defineix el concepte com «a) Activitat cooperativitzada: l'activitat que duen a terme els socis d'una cooperativa, que pot ésser en forma de lliurament de béns, serveis, treball o qualsevol altra activitat», és a dir, l'activitat que mutualitzen, que posen en comú les persones sòcies i que en determina la classe cooperativa.

Les integracions més corrents de classes de les cooperatives integrals solen ser:

- › Consumidors i usuaris + treball associat
- › Cooperatives d'ensenyament (consumidors i usuaris + treball associat)
- › Habitatge + consumidors i usuaris
- › Agràries + consumidors i usuaris
- › Consumidors i usuaris + serveis

LA SARGANTANA, SCCL: «El model cooperatiu és molt flexible, permet que es pugui dibuixar com li sigui més funcional al projecte empresarial, buscant l'encaix que s'adapti més a la realitat, a les necessitats de les persones sòcies. Ens ha donat més llibertat, molta més que l'SL. Quan érem una SL, ens sentíem molt sols, però quan vam entrar en el món cooperatiu ens ha estat molt fàcil rescabalar informació en molts sentits. Hem conegut de prop la intercooperació, la solidaritat, el mercat social...!»

»Avui dia es parteix molt de models teòrics, però a La Sargantana no tenim la sensació d'haver fet aquest procés en el moment de la constitució. La cooperativa ens ha permès no romandre només en l'hostaleria, sinó que podíem incloure les activitats que ens proposéssim, i ens hem pogut diversificar segons els nostres interessos i els de l'entorn: l'espai cultural, la botiga de consum, participar a la Xarxa de la XAREC, formar part de l'Ateneu Cooperatiu del Barcelonès Nord...»

Altres modalitats similars i alternatives a la cooperativa integral

Afegim en la classificació anterior la menció d'altres modalitats que no corresponen a la cooperativa integral segons la definició de la Llei 12/2015 de cooperatives de Catalunya, però que en preveu alguns dels components i representen una alternativa a projectes socioempresarials cooperatius compostos de diferents tipus de sòcies o activitats cooperativitzades.

- › **Cooperatives de treball que integren «la clientela» com a sòcies col·laboradores:** com és el cas de la cooperativa [COS](#), que presta serveis de salut alternatius; conformada principalment per sòcies treballadores que complementen la seva expertesa professional per oferir una gamma de serveis de salut i teràpies a un públic usuari que, a la vegada, és convidat a participar en la dinàmica cooperativa en tant que soci col·laborador (amb un 10% dels vots socials en l'Assemblea General de sòcies).

O bé l'[Economat Social, SCCL](#).

- › **Cooperatives de consumidors i usuaris o de serveis amb sòcies de treball:** com són els casos de [Som Energia](#) o [Som Connexió](#) com a cooperatives de consumidors i usuaris amb sòcies de treball; o bé [Coop57](#), com a cooperativa de serveis amb sòcies de treball i un nombrós grup de sòcies col·laboradores que també contribueixen a fer possible el model d'activitat socioeconòmica enfocada als serveis financers. En aquests models, les persones treballadores no són les protagonistes principals de la cooperativa en tant que actors que realitzin l'activitat cooperativitzada, però, en lloc de ser persones assalariades per compte aliè, les cooperatives opten per incorporar-les en rol de sòcies a l'estructura empresarial. D'aquesta manera, també es potencia la seva participació en el projecte col·lectiu, es valora l'aportació de l'oficina tècnica i es fomenta la implicació, tot i que el pes polític en l'assemblea de sòcies sol ser força modest en comparació amb la resta de classes de sòcies (5%, per exemple, en el cas de Coop57).

ECONOMAT SOCIAL, SCCL:

«A l'Economat Social estem enfocats plenament a l'activitat de comercialització de productes ecològics i de comerç responsable per al consum familiar, però quan ens vam constituir vam optar per la cooperativa de treball associat, perquè no sabíem qui en serien les consumidores, no teníem la dimensió de qui eren les persones consumidores, era un projecte principalment d'autoocupació. Teníem clar que volíem fer partícips les consumidores en el projecte i per això les vam incloure com a sòcies col·laboradores. Tenen un 40% dels vots socials en l'Assemblea de sòcies, mentre que les sòcies de treball en tenen un 60%. Per poder consumir a l'Economat Social, és requisit fer-se sòcia col·laboradora, així promovem la implicació i la participació en el projecte cooperatiu.»

- › **Cooperatives agràries amb secció de crèdit:** són un model força estès en l'àmbit rural català i que tradicionalment ha contribuït a la vertebració del camp, la pagesia i l'entorn rural. Moltes cooperatives agràries han sumat a la seva activitat principal la de la secció de crèdit amb la finalitat de contribuir al finançament de les operacions de la cooperativa; al finançament de les activitats de les sòcies vinculades a l'activitat agrària, ramadera o a llurs necessitats domèstiques, i a gestionar de manera conjunta les seves disponibilitats de diner líquid. Es consideren seccions de crèdit les unitats econòmiques i comptables internes de les cooperatives de classe agrària de primer grau, així com de les cooperatives rurals (i, per tant, integrals) que tinguin com a objecte, entre d'altres, la producció agrària. Les cooperatives amb secció de crèdit s'han de subjectar a les normes que aprovi el departament competent en matèria d'economia i finances de la Generalitat i, si escau, dels òrgans competents de l'Administració de l'Estat.

Asimetria en l'activitat cooperativitzada

És important remarcar que, malgrat que les cooperatives integrals han de disposar de les diverses activitats cooperativitzades, les pràctiques socioeconòmiques existents ens mostren asimetria pel que fa a l'activitat cooperativitzada de les diferents tipologies de sòcies. Per exemple, en una cooperativa integral de consum

LA SARGANTANA, SCCL: «Les persones sòcies consumidores i usuàries gaudeixen de descomptes especials en la carta del restaurant i també en totes les activitats culturals que es proposen des de la cooperativa. Estan informades per correu electrònic de totes les activitats tant culturals com gastronòmiques que duu a terme la cooperativa, així com aquelles que sorgeixin del moviment cooperatiu català. Sempre ens ha acompanyat la sensació que érem l'equip de treball, les sòcies fundadores, els promotors de la iniciativa. En la nostra informació corporativa ja diem: "Ens ajudes a incentivar projectes de treball associat, mitjançant un model de base cooperativa, que tinguin un clar caràcter social, s'identifiquin i interpretin els valors patrimonials i culturals de Dalt la Vila i contribueixin a la singularització i desenvolupament de l'entorn".»

i treball, on l'objecte social gira entorn de les usuàries, però són les sòcies treballadores les que contribueixen amb el seu treball a complir dit objecte social atenent les condicions d'accés i ús de productes/serveis de les sòcies usuàries. També es pot produir una situació inversa en què les persones usuàries són les que sustenten el projecte empresarial d'un equip professional, és a dir, que en l'estructura societària tenen un rol més de clientes, subscriptores, etc., segons l'activitat.

Per tant, en la majoria de casos podem parlar d'**asimetria** pel que fa al pes de l'activitat cooperativitzada i de l'orientació de la cooperativa a la cobertura de les necessitats de les persones sòcies. Les cooperatives integrals, doncs, tenen, de manera generalitzada, tendència cap a un col·lectiu o un altre, aspecte que ve explicat en la majoria de casos per l'origen del projecte, les motivacions a impulsar-lo i, concretament, el col·lectiu promotor d'aquest.

La Sargantana, SCCL

Els òrgans socials i de govern

La Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives de Catalunya preveu l'existència i diferència per raons sistemàtiques i de tècnica legislativa entre òrgans preceptius (obligatoris) i òrgans facultatius (optatius), tal com indica en el seu preàmbul:

ABACUS, SCCL: «A l'Abacus, a més de les assemblees, general i preparatòria, i del Consell Rector disposem d'altres òrgans de participació de les sòcies: el Consell de Consumidors i el Consell Social, el primer per a sòcies de consum i el segon només per a sòcies de treball.

»El Consell Social és l'òrgan delegat pel Consell Rector per gestionar els afers relacionats amb el col·lectiu de sòcies de treball comuns i temporals i les sòcies a prova, i està integrat per un nombre d'entre set i onze membres de l'àmbit del treball de la cooperativa.

»També tenim el Consell de Consumidors com a òrgan delegat del Consell Rector per promoure la participació i la comunicació de les sòcies i entre les sòcies de consum en els afers relacionats amb l'acció consumidorista i societària de la cooperativa. Està compost per un nombre d'entre set i onze socis i sòcies de consum elegits per l'assemblea preparatòria entre les sòcies d'aquest col·lectiu.

»A més, Abacus també tenim establerta per estatuts l'existència de la figura de Direcció General i d'un Comitè de Direcció que desenvolupen les funcions pròpies de direcció de la cooperativa.»

«...s'ha diferenciat entre els òrgans preceptius —l'Assemblea General i el Consell Rector— i els òrgans facultatius. En aquest sentit, la intervenció de comptes deixa d'ésser un òrgan obligatori i passa a ésser un òrgan facultatiu.»

I en el Capítol IV, que tracta sobre els òrgans de la cooperativa, la llei estableix en l'article 42:

«Òrgans socials

»1. Tota societat cooperativa ha de tenir els òrgans socials següents:

»a) L'Assemblea General, formada per tots els socis.

»b) El Consell Rector.

»2. Els estatuts socials poden preveure l'existència d'altres òrgans socials i determinar-ne les funcions, sense que, en cap cas, se'ls puguin atribuir les competències que aquesta llei atribueix amb caràcter exclusiu a l'assemblea general, al consell rector i, si escau, al comitè de recursos.»

Els òrgans preceptius i obligatoris que preveu la llei són l'Assemblea i el Consell Rector. Els

òrgans facultatius i optatius que es tenen en compte en la llei són la Intervenció de Comptes i el Comitè de Recursos. A més, la llei dona potestat a cada cooperativa de dotar-se d'altres òrgans de funcionament, equips operatius o estratègics, emmarcats en la mateixa autoregulació, ja sigui en els estatuts socials o en els reglaments d'ordre intern.

LA SARGANTANA, SCCL: «Quant a òrgans de gestió, el Consell Rector està format per tres membres, dues sòcies de treball, una de les quals ha d'ostentar la Presidència de la cooperativa, i una sòcia col·laboradora, que actua com a secretària. També preveiem la figura de la Intervenció de Comptes que, en aquest cas, està representada per una sòcia de l'àmbit de consum.»

Equivalències en la representació política i els òrgans de govern

La Llei de cooperatives estableix en l'article 136 referent a les cooperatives integrals el que aquestes han de reflectir en els seus estatuts:

- «b) Els criteris de relació proporcional entre els socis de cadascuna de les activitats econòmiques o socials pel que fa als drets i les obligacions socials, tant polítics com econòmics.
- »c) Potestativament, l'atribució d'un vot plural o fraccionat, en la mesura que això sigui necessari per mantenir les proporcions que, pel que fa al dret de vot a l'Assemblea General, hagin establert per als socis de cada activitat econòmica.
- »4. En els òrgans socials de les cooperatives integrals hi ha d'haver sempre una representació de les diferents activitats dutes a terme per la cooperativa.»

Les cooperatives integrals han de buscar **equivalències en la representació política i social de les diferents tipologies de sòcies** i en els diferents òrgans socials amb què es governa l'entitat. Aquestes equivalències es poden concretar amb:

- › percentatges de vot per a cada classe cooperativa o de sòcia;
- › un nombre de vots fixos atribuïts a persones delegades o representats de cada classe de sòcia.

En el cas de **percentatge de vot**, atribuint un percentatge màxim de capacitat decisòria a cada conjunt de sòcies. No està establert en cap normativa quins han de ser aquests percentatges, però ens aventurarem a afirmar que, en cas de dues classes de sòcies, rondaria des d'un repartiment del 50%/50% a un del 60%/40%. En el cas d'establir-se una equivalència del 50%/50%, se sol utilitzar la fórmula del «vot de qualitat» de la Presidència, és a dir, que en cas d'empat en una votació (si es donés el cas), el vot del president o la presidenta seria diriment i decantaria el resultat de la votació en el sentit en què ell o ella hagués votat.

En una cooperativa integral de consum i treball associat, per exemple, el pes del vot d'una persona sòcia consumidora pot ser molt inferior al d'una sòcia treballadora. Posem per cas que hi hagi 150 sòcies consumidores i 5 treballadores, i que el percentatge màxim de vot en els òrgans socials són del 55% per a les consumidores i del 45% per a les treballadores; així, amb 155 vots totals, cada vot d'una sòcia treballadora té un pes del 9% del conjunt de vots, mentre que el vot d'una sòcia de consum és del 0,37%.

VOTS PER A CADA COL·LECTIU	PERCENTATGE DE REPRESENTACIÓ ALS ÒRGANS SOCIALS	PES RELATIU DEL VOT DE CADA SÒCIA EN EL CONJUNT DEL SEU COL·LECTIU
150 vots sòcies consum	55%	0,37%
5 vots sòcies treballadores	45%	9%

LA SARGANTANA, SCCL: «En el moment de repensar la fórmula jurídica i optar pel model cooperatiu, ens va agafar por a les sòcies fundadores obrir el projecte a altres sòcies. És per aquest motiu que vam establir uns percentatges de representació política que mantinguessin el projecte majoritàriament en mans de les persones que l'havíem impulsat per protegir d'aquesta manera l'activitat laboral. El negoci en format de societat mercantil havia durat una dotzena d'anys i teníem por que entressin persones que no sabien com funcionava un negoci d'hostaleria i tinguessin pes en decisions pròpies d'aquesta activitat. D'aquesta manera, vam optar per donar un pes del 60% dels vots socials a les sòcies treballadores, un 20% a les consumidores (vinculades a Cal Fideuer) i un 20% a les sòcies col·laboradores, vinculades al circuit cultural.»

Pel que fa al sistema de representació a partir d'un **nombre de vots fixos atribuïts a persones delegades o representats** de cada classe de sòcia, el funcionament de votació té com a condició prèvia escollir delegats o representats de les sòcies per a una Assemblea General o un altre òrgan de govern de la cooperativa. Per tant, es produeix una doble votació: cada col·lectiu de sòcies escull en assemblea preliminar o de primer grau els representants, un nombre fix, que els representaran en l'òrgan de govern pertinent, normalment a l'Assemblea General (assemblea de segon grau). I en aquest òrgan, es produirà la votació de les delegades o representants en el nombre establert per a cada tipologia de sòcies.

Cal tenir present que la llei preveu, en el seu art. 50 de la llei12/2015, el següent en relació amb les assemblees mitjançant delegades:

«Article 50. Assemblees generals mitjançant delegats

»1. Els estatuts socials poden establir que les atribucions de l'Assemblea General s'exerceixin mitjançant una assemblea de segon grau, a la qual han d'assistir els delegats designats en les assemblees preparatòries o de secció, en els supòsits següents:

- »a) Si la cooperativa té més de cinc-cents socis.
- »b) Si els socis resideixen en poblacions allunyades de la seu social.
- »c) Per raó de la diversificació de les activitats de la cooperativa.
- »d) Si la cooperativa s'organitza per seccions.
- »e) Si es donen altres circumstàncies que, segons el criteri del Consell Rector, dificulten greument la presència de tots els socis a l'Assemblea General.»

Aquests sistemes d'equivalència de la representació política, ja siguin en percentatges o vots fixos, dependran dels criteris d'equitat que estableixi la cooperativa i del pes que s'atribueixi a cada categoria en la presa de decisions i «control» de la societat. El grup promotor principal del projecte cooperatiu, la mateixa asimetria en la visió empresarial, marcaran la intencionalitat a l'hora de fixar el pes polític en el dret de vot.

Tenir en compte el [glossari/diccionari cooperatiu de la FCCUC](#), especialment pel que fa a la definició d'assemblees.

ABACUS, SCCL: «L'Assemblea General està formada per 251 vots socials fixos, 150 dels quals pertanyen a les persones delegades de les sòcies consumidores, 100 a les persones delegades de les sòcies de treball i 1 vot a l'única entitat col·laboradora (Fundació Roca i Galès).

»El Consell Rector de la cooperativa, format 13 membres, segueix una proporcionalitat similar: 6 sòcies de consum, 6 de treball i la sòcia col·laboradora. Amb veu, però sense dreta a vot, també hi assisteixen el director general i el president del Consell Social. En cas d'empat en les votacions la presidència de la cooperativa té un vot de qualitat.»

El foment de la participació

Abacus, SCCL

LA SARGANTANA, SCCL:

«Al principi de la cooperativa, volíem ser molt transparents pel que fa a rendiment de comptes, aspectes laborals i l'activitat cooperativitzada del treball (la vessant del restaurant), però les reunions es feien feixugues per a la resta de sòcies que no els interessava, no entenien gaire el negoci i els seus interessos estaven més focalitzats en les activitats culturals i de consum. Així que vam optar per fer assemblees amb una informació més senzilla, menys tècnica i menys centrada en la informació del vessant d'hostaleria i, ahora, ampliant-la en la vessant d'activitats i utilització de l'espai cultural, els tipus de productes de consum, etc.»

Un altre dels aspectes clau de les cooperatives integrals és garantir que, malgrat l'asimetria que pot succeir-se entre les diferents classes de sòcies, tots els col·lectius se sentin representats i disposin d'espais i mecanismes de participació. Les fórmules poden ser variades i tenir en compte diferents estratègies i instruments.

ABACUS, SCCL: «A l'Abacus tenim dividida la participació per les diferents categories de sòcies. En el cas de les sòcies de treball, fem una reunió al mes en els 50 centres de treball on es tracten els diferents temes de funcionament de la cooperativa. També fem una reunió preparatòria de l'Assemblea General per centres agrupats territorialment on es tracten qüestions com el Pla de Gestió anual, els resultats de l'exercici... I després realitzem l'assemblea preparatòria, en què també s'escullen els 100 delegats i delegades que ens representaran a l'Assemblea General (la de segon nivell).

»Pel que fa a les sòcies de consum, es realitza una assemblea preparatòria presencial a Barcelona i virtual (en *streaming*) a les capitals de província, en què també s'escullen els 150 delegats i delegades que representaran la branca de consum a l'Assemblea General.

»Passada la meitat de l'exercici econòmic, cap al novembre, fem una reunió informativa oberta als dos col·lectius, consum i treball, per informar del desenvolupament del Pla estratègic, les principals dades econòmiques, etc.

»Tenim altres mecanismes per fomentar la participació, com són dues àrees estructurals: l'àrea de participació dels consumidors i l'àrea de persones, per als socis de treball. A totes les botigues i també a través del web, hi ha bústies de suggeriments per recollir les demandes de les sòcies consumidores. I també hem creat un departament d'I+CO (Innovació i Cooperativisme) enfocat a les sòcies de treball que vulguin desenvolupar projectes socials i innovadors de forma interna (interemprenedoria).

»Del programa dels "Àbacs", se'n poden beneficiar tant sòcies de la cooperativa com clients no socis. És una estratègia per premiar aquells consumidors que realitzen activitats o que són actius amb la cooperativa, perquè responen enquestes, perquè aposten per un producte concret que volem potenciar o que és de nova promoció, perquè assisteixen a les activitats culturals i educatives que organitza la cooperativa...

»Estem parlant amb l'Ajuntament de Barcelona per explorar la possibilitat que l'"Àbac" pugui funcionar com una moneda social d'intercanvi.»

Aspectes econòmics i de finançament

Les cooperatives es constitueixen per a la realització d'activitats empresarials que permetin satisfer les necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals de les persones sòcies. Qualsevol activitat econòmica lícita pot ser organitzada i desenvolupada mitjançant la fórmula cooperativa. Les sòcies poden ser proveïdores d'aquesta (de béns, de treball, de serveis...) o bé consumidores i usuàries (estalviadores, assegurades, «compradores» de béns i serveis). Ja hem vist que les activitats cooperativitzades de la cooperativa integral són la suma de diverses operacions que aquesta té amb les sòcies per tal d'aconseguir l'objecte social.

Les cooperatives poden, en determinats casos, desenvolupar l'activitat cooperativitzada amb terceres persones no sòcies. A l'hora de determinar els resultats de l'exercici econòmic, es fa d'acord amb la normativa general comptable (ingressos menys despeses), però distingint entre:

- › els excedents: el resultat de les activitats ordinàries amb les sòcies.
- › els beneficis: el resultat de les activitats ordinàries amb terceres persones no sòcies i de l'activitat extraordinària, és a dir, beneficis que es deriven de les activitats econòmiques diferents de les finalitats específiques de la cooperativa.

LA SARGANTANA, SCCL:

«Amb la transformació a cooperativa, vam tenir clar que havíem de ser una cooperativa sense ànim de lucre, on ens intentem pagar uns salaris dignes però també reinvertim en la cooperativa.»

El resultat de l'exercici pot estar format per dos tipus de resultats comptables: els cooperatius (excedents) i els extracooperatius (beneficis), tal com s'ha esmentat anteriorment. Un cop tancat l'exercici comptable i abans d'impostos, la cooperativa ha de:

- › En primer lloc, compensar pèrdues d'anys anteriors, si n'hi ha.
- › Posteriorment, incrementar les reserves obligatòries, amb almenys un 20%, al Fons de reserva obligatori (FRO) i almenys un 10% al Fons d'Educació i Promoció Cooperativa (FEPC).
- › Finalment, fer el repartiment d'excedents/beneficis, si n'hi ha, i sempre que la cooperativa no sigui declarada estatutàriament «sense ànim de lucre». Si és així, caldrà destinar la resta del resultat de l'exercici en una reserva estatutària de caràcter irrepartible.

ABACUS, SCCL: «Els productes d'Abacus tenen una etiqueta amb dos "preus". De fet, un és el preu de venda al públic (PVP), per als qui no són socis, i l'altre és el "cost soci", la quantitat que han d'abonar els socis de la cooperativa per adquirir el producte. En la comptabilitat, hem de separar els ingressos de les dues operacions.

En el cas del "cost soci", la diferència respecte del preu de venda al públic representa el retorn cooperatiu que s'endu el soci, és a dir, la distribució diferida de l'excedent de la cooperativa. És com una bestreta dels resultats que es produeix en el moment de la "compra" (adquisició) del producte.»

ABACUS, SCCL: «En la distribució dels resultats, dotem primer els fons de reserva obligatoris, el FRO amb un 20% i el FEPC en un 10%. La resta, en el cas de les sòcies de treball, es distribueix en la llibreta que cada sòcia té amb la cooperativa en concepte d'increment del capital. La distribució del resultat la fem seguint els principis cooperatius d'equitat, un 40% de l'excedent el distribuïm de forma lineal per a tothom igual i un 60% segons l'activitat cooperativitzada, que en el nostre cas és un índex laboral que s'estableix per cada categoria laboral.»

El criteri de repartiment del resultat, sigui positiu o negatiu, sempre ha de ser d'acord amb la participació en les operacions, serveis o activitats, és a dir, en relació amb l'activitat cooperativitzada que faci cada tipologia de sòcia, però mai en relació amb el capital aportat.

ABACUS, SCCL: «Els socis d'Abacus, siguin de la categoria que siguin, poden rendibilitzar els propis estalvis a través de les aportacions al capital social voluntari. Aquestes aportacions són una altra manera de participar a la cooperativa mitjançant la qual les sòcies obtenen una rendibilitat econòmica pels seus estalvis —actualment tenen un interès del 2%—, però també una rendibilitat social, ja que amb les aportacions es contribueix a finançar el projecte cooperatiu i, per tant, a fomentar el compromís d'Abacus amb l'educació, la cultura, el cooperativisme i la sostenibilitat.

»Hi hem participat unes 4.000 sòcies i hem recollit 18 milions d'euros, que és el topall que ens hem fixat perquè no volem endeutar més la cooperativa amb el soci, però tenim llista d'espera! Les aportacions són a partir de 150 euros i fins a un màxim de 60.000 euros per sòcia (les aportacions han de ser sempre múltiples de 150 euros) i la disponibilitat és total sense cap tipus de penalitzacions.»

La Sargantana, SCCL

Per a la distribució del resultat comptable de l'exercici, anomenat també excedent disponible o romanent, un cop dotats els fons de reserva obligatoris i satisfets els impostos exigibles, la cooperativa el pot destinar lliurement a:

- › El retorn cooperatiu de les sòcies, incorporant-se al capital social, ja sigui per incrementar l'aportació obligatòria com les voluntàries.
- › Fer dotacions a fons de reserva voluntaris, amb caràcter repartible o irrepartible.
- › O bé, al retorn cooperatiu de les sòcies mitjançant pagaments a compte.

Per a la constitució d'una cooperativa, ja sigui integral o de qualsevol altre tipus, cal fer una aportació mínima al capital social de 3.000 euros (si els estatuts socials no n'exigeixen una quantia superior), que ha de ser desemborsada en la seva totalitat en el moment de la constitució, i que pot ser de caràcter dinerari o no dinerari. El capital social és el patrimoni que els socis aporten a la cooperativa i pot estar format per:

- › Aportacions obligatòries: ho són les inicials i totes aquelles que aprovi l'assemblea amb 2/3 parts dels vots socials.
- › Aportacions voluntàries: la seva admissió ha de ser aprovada per l'assemblea, o si ho preveuen els estatuts, pel Consell Rector.

LA SARGANTANA, SCCL: «En el moment de llançar-se al canvi d'espai, les sòcies col·laboradores (vinculades a les activitats culturals, artístiques...) van avalar econòmicament les obres necessàries per a l'adequació del local, una inversió important que va facilitar la cooperativa de serveis financers Coop57 i una entitat financera convencional, CajaSol.»

Poden haver-hi diferències en les aportacions segons tipus de sòcies de la cooperativa integral, és més, generalment solen ser diferents per a les sòcies de consum, treballadores o de treball, de serveis, col·laboradores, temporals... I també es poden establir diferències en les aportacions segons el grau de participació a l'activitat cooperativitzada.

ABACUS, SCCL: «A l'Abacus, les sòcies de treball hem d'aportar 7.000 euros al capital social i les sòcies de consum fan una aportació de 4 euros, més una quota d'ingrés de 2 euros. En el cas de les sòcies col·laboradores —només en tenim una—, han de fer una aportació almenys de 600 euros al capital social.»

LA SARGANTANA, SCCL: «Les aportacions al capital social són diferents segons la tipologia de sòcia, ja sigui treballadora, consumidora o col·laboradora. No repartim excedents perquè som una cooperativa sense ànim de lucre. La persona sòcia consumidora i usuària ha d'abonar un capital social de 10 euros amb la qual esdevé sòcia i obté un carnet personal i intransferible. A la vegada, cada persona sòcia en pot donar d'alta una altra persona de beneficiària que gaudirà dels avantatges de les sòcies, però no tindrà veu i vot a l'Assemblea General.»

En cap cas, el capital social no s'utilitza com a base de repartiment dels excedents i/o beneficis, ni per imputar pèrdues ni tampoc per estructurar el vot als òrgans socials.

Per al desemborsament de l'aportació obligatòria per adquirir la condició de sòcia de la cooperativa, els estatuts socials n'han de fixar la forma, però hi ha unes pautes mínimes que exigeix la llei: almenys cal aportar un mínim del 25% de l'aportació obligatòria en el moment de l'ingrés de la sòcia a la cooperativa, i la resta (75%) tal com marquin els estatuts o l'Assemblea General.

ABACUS, SCCL: «Les nostres sòcies de treball aporten un 25% dels 7.000 euros a la cooperativa en el moment de fer-se sòcies, i per a la resta apliquem un descompte en la bestreta salarial regular durant els següents tres anys, tot i que també es poden fer pagaments parcials i aprofitar el repartiment d'excedents, si n'hi ha, per acabar d'arribar a la totalitat de l'aportació obligatòria al capital.»

Abacus, SCCL

Aspectes fiscals

Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre Règim Fiscal de les Cooperatives (àmbit estatal)

A efectes fiscals, les cooperatives integrals no tenen un tracte especificat en la llei 20/1990, sinó que han de complir amb els requisits de les dues classes cooperatives que alberguen. Així, en la majoria dels casos, confluiran classes cooperatives que poden ser considerades especialment protegides, tal com recull l'article 7 de la llei: «Es consideraran especialment protegides i podran gaudir, amb els requisits assenyalats per aquesta llei, dels beneficis tributaris establerts en els articles 33 i 34, les cooperatives protegides de primer grau de les classes següents:

- »a) Cooperatives de treball associat
- »b) Cooperatives agràries
- (...)
- »e) Cooperatives de consumidors i usuaris.»

Si en la combinació de classes cooperatives que alberga la cooperativa integral hi ha almenys alguna classe que no pot considerar-se especialment protegida, o bé no es compleixen els requisits específics per ser-ho, la cooperativa integral ha de tributar —sempre que no hagi perdut l'estatus de protecció fiscal— amb els avantatges que li confereix l'article 33 de l'esmentada llei 20/1990 per a les cooperatives protegides.

Si, a més, les dues (o més) classes de cooperatives que componen la cooperativa integral poden ser considerades especialment protegides, aquesta podrà gaudir dels avantatges fiscals establerts en l'article 34 de la llei 20/1990 del règim fiscal de les cooperatives, i serà considerada cooperativa «especialment protegida».

Així, caldrà sumar als avantatges de les cooperatives protegides la possibilitat de:

- › Tenir exempció, en l'Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats (ITPAJD), en l'adquisició de béns i drets destinats al compliment dels fins socials i estatutaris.
- › Tenir una bonificació, en l'Impost sobre Societats, del 50% de la quota íntegra.

Dues de les classes de cooperatives més freqüents que solen conformar una cooperativa integral són les de consumidors i usuaris i les de treball associat. En aquest sentit, la normativa fiscal també estableix uns requisits específics que han de complir ambdues classes per tal de ser considerades cooperatives «especialment protegides».

Específicament, l'article 12 de la llei fiscal preveu sobre les cooperatives de consumidors i usuaris: «Es consideraran especialment protegides les cooperatives de consumidors i usuaris que compleixin els següents requisits:

- »1. Que associïn persones físiques amb l'objecte de procurar, en les millors condicions de qualitat, informació i preu, béns el lliurament dels quals no estigui gravat en l'Impost sobre el Valor Afegit [IVA] al tipus incrementat.
- »2. Que la mitjana de les retribucions totals dels socis de treball, incloent-hi, si escau, els retorns cooperatius a què tinguessin dret, no superi el límit establert en l'article 8, apartat 2, d'aquesta llei.
- »3. Que les vendes efectuades a persones no associades, dins l'àmbit d'aquestes, no superin el 10% del total de les realitzades per la cooperativa en cada exercici econòmic o del 50%, si així ho preveuen els seus estatuts.

»4. No són aplicables les limitacions de l'apartat anterior, ni les establertes en l'article 13.10, a aquelles cooperatives que tinguin un mínim de 30 socis de treball i, almenys, 50 socis de consum per cada soci de treball, complint respecte aquests amb el que estableix l'article 8.3.»

Pel que fa a les cooperatives de treball associat, l'article 8 de la llei 20/1990 diu:

«Es consideraran especialment protegides les cooperatives de treball associat que compleixin els següents requisits:

- »1. Que associïn a persones físiques que prestin el seu treball personal a la cooperativa per produir en comú béns i serveis per a tercers.
 - »2. Que l'import mitjà de les seves retribucions totals efectivament meritades, incloent-hi les bestretes i les quantitats exigibles en concepte de retorns cooperatius no excedeixin el 200% de la mitjana de les retribucions normals en el mateix sector d'activitat, que haurien hagut de percebre si seva situació respecte de la cooperativa hagués estat la de treballadors per compte aliè.
 - »3. Que el nombre de treballadors assalariats amb contracte per temps indefinit no excedeixi el 10% del total dels seus socis. No obstant això, si el nombre de socis és inferior a deu, podrà contractar-se un treballador assalariat.
- »El càlcul d'aquest percentatge es realitzarà en funció del nombre de socis i treballadors assalariats existents a la cooperativa durant l'exercici econòmic, en proporció a la seva permanència efectiva en la mateixa.
- »La cooperativa podrà emprar treballadors per compte d'altri de qualsevol altra forma de contractació, sense perdre la seva condició d'especialment protegida, sempre que el nombre de jornades legals realitzades per aquests treballadors durant l'exercici econòmic no superi el 20% del total de jornades legals de treball realitzades pels socis.
- »Per al còmput d'aquests percentatges no es prendran en consideració:
- »a) Els treballadors amb contracte de treball en pràctiques, per a la formació en el treball o sota qualsevol altra fórmula establerta per a la inserció laboral de joves.
 - »b) Els socis en situació de suspensió o excedència i els treballadors que els substitueixin.
 - »c) Els treballadors assalariats que una cooperativa hagi de contractar per temps indefinit en compliment del que disposa l'article 44 de la Llei 8/1980, de 10 de març, de l'Estatut dels Treballadors, en els casos expressament autoritzats.
 - »d) Els socis en situació de prova.
- »4. A efectes fiscals, s'assimila a les cooperatives de treball associat qualsevol altra que, d'acord amb els seus estatuts, adopti la forma de treball associat, resultant aplicables les disposicions corresponents a aquesta classe de cooperatives.»

ABACUS, SCCL: «A l'Abacus tributem com a cooperativa "especialment protegida". Ens afavoreix el fet que som cooperativa de consumidors i usuaris, perquè es rebaixen així els requisits fiscals que hem de complir per obtenir una fiscalitat més avantatjosa, ja que no cal complir amb l'establert per a les cooperatives de treball associat. En els nostres estatuts tenim previst que podem fer vendes a tercers (persones no sòcies) fins a un 50% del total, cosa que complim. I tampoc no tenim problemes pel fet de tenir una sòcia col·laboradora com a entitat jurídica, ja que aquesta no entra dins el circuit de consum.»

Altres aspectes organitzatius i de funcionament

ABACUS, SCCL: «Donem molta importància al contracte societari quan entra una persona com a sòcia treballadora a la cooperativa, ja que a vegades no és fàcil entendre que la relació que s'estableix amb la cooperativa no és laboral, sinó societària.

»Defensem que cada lloc de treball a la cooperativa que tingui un caràcter fix ha d'estar ocupat per un soci de treball, ja sigui indefinit o com a soci temporal si no té clara la permanència a l'organització.

»Disposem d'un Reglament de Règim Intern per a totes les qüestions relacionades amb l'àmbit del treball, i d'un Reglament d'Òrgans Socials per a les sòcies de consum.»

LA SARGANTANA, SCCL: «Fins ara no hem necessitat desplegar cap reglament de règim intern, perquè només som dues sòcies de treball i la vessant del consum tampoc no té requisits mínims de funcionament. Ens vam basar en uns estatuts estandarditzats. No obstant això, creiem que la vessant del consum no està prou definida ni organitzada suficientment de manera formalitzada. Tampoc no ho hem propiciat des de la vessant del treball (hostaleria), ja que ens absorbeix molt la feina del dia a dia al restaurant. En aquest sentit, potser ens hauríem d'haver cuidat més entre les dues vessants de la cooperativa integral. El grup de consum es va trobar fet el funcionament, ha mancat potenciar un apoderament de les consumidores en la seva activitat, així com protocol·litzar el funcionament i les dinàmiques. Vam haver de posar una persona assalariada parcialment per ajudar en l'operativa de l'activitat de consum a Cal Fideuer.»

La Sargantana, SCCL

6. Experiències inspiradores

Besana, Sdad. Coop. (Madrid)

Sector: alimentació i consum responsable

Cooperativa integral de treballadores i consumidores formada per abastir el barri de Rivas de productes ecològics a través d'una botiga especialitzada, facilitar l'accés a productes ecològics, de proximitat i de qualitat, evitar intermediaris i afavorir el consum de les seves sòcies cooperativistes en les millors condicions comercials.

Web: <http://cooperativabesana.blogspot.com>

La Extra Vagante Libros, SCA (Andalusia)

Sector: cultura

Llibreria constituïda com una cooperativa que, gràcies als recents canvis legislatius que permeten diverses figures de socis dins d'aquesta, arrenca integrant 3 socis treballadors, 22 «micromecenes», 4 socis col·laboradors i una projecció de 300 socis consumidors.

Web: www.laextravagante.es

Coanegra, S.coop. (Mallorca)

Sector: alimentació

Cooperativa agrària i de consum de les Illes Balears fruit de la unió d'un grup de persones, l'any 2010, per consumir productes ecològics produïts en un entorn proper a uns preus assequibles. Des de la cooperativa, es vol impulsar la dinamització social i econòmica del camp i del medi rural, preservar i recuperar espècies animals i vegetals, promocionar els productes naturals, tradicionals i ecològics, i sensibilitzar i educar els consumidors.

Web: www.coanegra.com

Submarí Lila per a l'atenció i el respecte als processos de vida, SCCL (Catalunya)

Sector: formació i educació

El Submarí Lila està format per un conjunt de famílies i educadors que vetllen per acompanyar de manera atenta i respectuosa els processos d'aprenentatge que apareixen entre infants, mares i pares durant la criança. La mirada es posa no solament en els infants, sinó també en les mares i pares, entenent que el procés de creixement és compartit.

Web: www.submarilila.cat

Tarpuna, SCCL (Catalunya)

Sector: alimentació i iniciativa social

Tarpuna va néixer el 2012 quan va començar a desenvolupar el projecte «hort social». A partir de llavors ha incorporat nous projectes d'innovació social relacionats amb l'energia i la fabricació digital. L'entitat està formada per 4 socis de treball i una cinquantena de socis col·laboradors i usuaris. Desenvolupa projectes d'agricultura social, ha realitzat projectes d'eficiència energètica i ha col·laborat en la implantació dels ateneus de fabricació.

Web: www.tarpunacoop.org
<http://aracoop.coop/cooperativa-tarpuna>

Annex 1.

Continguts de la llei de cooperatives catalana (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives)

TEMÀTIQUES	CAPÍTOLS I ARTICLES
Qüestions generals	I. Disposicions generals (1-10)
Creació de cooperatives Passos a donar per crear la cooperativa i inscriure-la legalment	II. Constitució i registre (11-21)
Socis Tipus de socis, altes i baixes, drets i deures Resolució de conflictes	III. Règim social (22-41)
Govern i administració Assemblea General, Consell Rector, Intervenció de comptes, Comitè de recursos	IV. Òrgans de la societat (42-68)
Economia i comptabilitat Responsabilitat dels socis pels deutes de l'entitat El capital social i altres formes de finançament Beneficis o pèrdues: com s'han d'aplicar Fons de Reserva Obligatori / Fons d'Educació i Promoció Cooperatives Llibres obligatoris: comptables, de socis, inventari... Dipòsit de comptes anuals al Registre de Cooperatives	V. Règim econòmic (69-85) VI. Els llibres i la comptabilitat (86-88)
Canvis en la naturalesa de l'organització Modificació d'estatuts Canvis en l'estructura de propietat Baixa de la cooperativa Fusions, escissions Transformació en un altre tipus d'empresa	VII. Modificació d'estatuts socials i fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació de les societats cooperatives (89-108)
Classes de cooperatives i intercooperació Cooperatives «normals» (primer grau) ¹ Cooperatives formades per diverses organitzacions, amb l'objectiu d'intercooperació o integració d'activitats Col·laboració entre cooperatives Dos casos especials: cooperatives sense ànim de lucre i cooperatives per la inclusió social (iniciativa social)	VIII. Classes de cooperatives de primer grau (109-136) IX. Cooperatives de segon grau (137-140) X. Convenis intercooperatius i altres formes de col·laboració econòmica entre cooperatives (141-142) XI. Condicions de les cooperatives (143-144)
Representació del sector i rol de l'Administració Federacions i confederació de cooperatives Inspeccions Promoció del cooperativisme El Consell Superior de la Cooperació Altres	Títols III a V (145-159)

1. Les cooperatives integrals: article 136.

